

Medicament. 143

sendum, quod ex paucioribus,
vfu magis expertis, paratuque
facillimis simplicibus componi-
tur. Haftenus de simplici, cuius
facultas fortior est, debiliorue,
quam postulet necessitas.

C A P. VIII.

*Quomodo redundans Virtus
auferatur.*

SI plures habeat, quam opus
sit, oportet virtutem redun-
dantem corrigere, salva in-
terim illa, qua indigemus. Tol-
litur autem redundans qualitas
admixture contrarij eiusdem
gradus, ac in pari quantitate.
Dictum est siquidem ex duobus
contrarijs eiusdem gradus pari
mensura iunctis resultare tem-
pera-

peratum. Si ergò redundat aliqua qualitatū primarum, aut est actiua, aut passiua; si sit actiua, vt frigiditas, miscendum est æque calidum, eadem quantitate, vt medicamentum in actiuis fiat temperatum, in passiuis autem humidum, aut ficcū, pro exigentia, pariter si redundet passiuarum aliqua ex contrarie admixtione reddendum est medicamentum in passiuis temperatum, in actiuis autem calidum, vel frigidum, prout vsus expostulabit.

Illud autem aduertendum, vt pro corrigēda virtute superflua, contrarium accipiatur, quod alterius, quam requirimus, facultatis sit particeps. E. G. si calefaciendus sit ventriculus absquē vlla, vel ficcatione, vel humectatione,

Medicament. 145

tionem; oleum Mastichinum confert quidem caliditate sua, sed vis siccandi in eo redundat, ideo miscendum est oleo Amigdalarum dulcium calido quidem, & æquè humido, ac Mastichinum siccum: sic enim fiet oleum compositum in passivis temperatum, in activis calidum. Similiter fit exsiccandum cerebrum, servata in activis mediocritate, Castoreum siccatur quidem cerebrum, sed calorem insuper inducit, additis autem Rosis, quæ refrigerant, & siccant, fiet compositum in passivis siccum, in activis temperatum, & quia maior est Castorei caliditas, quam frigiditas Rosarum, tot partibus debet augeri quantitas Rosarum, supra quantitatem Castorei, quot partibus superat Rosarum frigiditas.

G

dita-

146 *De Compositis.*

ditatem, Castorei caliditas. Æquali autem portione miscerentur, si pari excessu vtraque qualitas cōtraria medium excederet. Eadem est in secundis qualitatibus facienda ratiocinatio. Sit enim Apij semen, & indigeamus solum virtute ipsius attenuandi, aperiendiquè, caliditate vero, & siccitate nequaquam, miscendum est frigidum, & humidum, cuius tamen qualitates primæ nō repugnent qualitati secundæ, quam desideramus; velut sunt semina Melonum: sic enim fiet ex semine Apij, & Melonum compositum aperiens in actiuis temperatum, iecorisq; calidioris obstructioni opportunum. E conuerso, sit ventriculus frigidus pituita onustus, Absinthium sua caliditate

Medicament. 147

tate optimum est, vis autem adstringens ventriculo, excrementis onusto nocet, quia ipsa in eius tunicas impingit; miscendum est ergò laxanti calido, vt vi adstringendi sublata, caliditas retineatur, velut si oleum Absinthinum misceas. ol. Amigd. dulcium, vel Absinthiū cum Melissa decoquatur. Inter qualitates tertias sæpissimè corrigendus est sapor, & odor, quia sicuti ingratus sapor a nauseam, vomitumq; inducit, vt ideò ventriculus medicamentum non amplectatur, sed velut inimicum respuat, ità ingratus odor spiritus mirum in modum exagitat efficitq; , vt natura remedium alioqui profuturum auersatur, propterea consulit sapienter Auer., vt medica-

C 2 men-

8. Comp. per lo . 3.

148 *De Composit.*

mentum amarum, si illud respuat
 æger, dulcibus misceatur, quo
 amicus naturæ fiat, licet dulce
 nostræ intentioni quadante-
 nus repugnaret; velut si optemus
 medicamentum frigidum, & ad-
 stringens, vel calidum, & adstrin-
 gens. Nam vis adstringendi dul-
 cis admixtione non nihil infrin-
 gitur. Verum, quamvis amarus
 sapor sit omnium maximè insua-
 vis, gustuiq; molestus, dulcis ve-
 rò suauissimus, ac proinde cuius-
 vis saporis molestia, dulcis ad-
 mixtione mitigetur, gratum ta-
 men, vel ingratum saporem di-
 co illum, qui particulari ægro-
 tantis naturæ amicus est. Videas
 enim aliquos, qui dulcia fasti-
 diunt, alios qui amaris infestan-
 tur, alios, qui solis acidis dele-
 ctantur, alios, qui inexplicabi-

lem 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

Medicament. 149

lem quendam saporem in omnibus medicamentis, precipue purgâtib; (medicamentosum saporem dicerem) experiuntur ingenti cum nausea, quem, vel tegimus, & occultamus, nè ferire sensû possit, vt cû Boli, vel Pilulę purgatrices hostia, auroq; foliato inuoluuntur, vel obscuramus alterius suauioris, nobisq; familiaris admixtione, velut, cû Rhabarb. infundimus in vinû generosû, & veratro, peplioq; a dauci, ac Cymini semina coniungimus.

Nec dicat quispiam, gustum indicare admixtionem rei suavis, indicat enim quidem suavis administrationem, sed suavis permixtio indicatur a medicamento, quod sensum cum inolestia afficit. Porro, licet

1000

G 3 sa-

2. Acut. 2. 3. 4

sapor, ut talis est, ad gustum tantum pertineat, tamen, quia gustabile est etiam quoddam tangibile, et accidit, ut sepe corrigatur sapor gratia tactus, velut cum ad partem acutissimo sensu praeditam V. G. oculum, aut neruum detectum, admouendum est medicamentum; si sit acre, aut salsum, vis mordicans partim elotione, partim emplastici, epicerausticiq; admixtione tollitur. Eodem pacto, cum incidenda est bilis atra, aut bilis exusta, ab aceto, quantum fieri potest abstinemus, ne dictorum humorum mordacitas, aceti acrimonia magis efferetur. De odore idem fere intelligi volo, quod de saporis correctione dictum est. Nam, ut plurimum,

odor

a 2. de Anima.

Medicament. 151

odor teter, ac foetidus odoratis
castigatur, aliquando è contra-
rio, foetidis castigantur suaueo-
lencia, quæ à quibusdam nulla
ex parte tolerari possunt, qualem
nouì in hac Vrbe Matronam,
quæ odorato Moscho animo lin-
quit, alium, qui Rosarum odo-
re grauiter offenditur. Sed hæc
rara sunt, solaq; relatione ægri,
vel adstantium innotescunt.

Quamquam vero b non est
artificiale colores in componen-
dis medicamentis attendere, co-
gimur tamen interdum id face-
re, cum potentes viri vnum me-
dicamentum vnius magis colo-
ris expetunt, quam alterius,
qua ratione videmus Theriacæ
authorem, Chalcitidem vltum
assumere, solius coloris concii-

G 4 lian-

b 2. Comp. pergen. 1.

liandi gratia. Sic videas ple-
rosque, qui ab opaca potione,
spissaq; adeo abhorrent, vt nisi
aliqua stillaticia aqua diluatur,
clariorque fiat, nolint omnino
assumere. Est igitur ægrorum
quoque genio aliquid indulgen-
dum, nisi notabilem noxam in-
ferat, alioqui medicamentum
perturbato animo assumptum
minus prodest, quam aliud mul-
to inefficacius, quod sedato ani-
mo, ac lubenter accipitur.

Ex Quartis facultatibus cor-
rigenda est vis venefica, quæ in
purgantibus, maximeq; vali-
dioribus redundat. Cumq; vis
illa venefica dupliciter obfit, ca-
lorem innatum ventriculi dissol-
uendo, & toto temperamento
vitalis caloris proportionem
cuertendo: dupliciter quoque

cor-

Medicament. 153

corrigitur, stiptico aliquo stomachi calorem fouente, (nisi purgans per se stipticum sit, vt Rhabarb., & Mirabolani &c.) vt est Coriandrum, Spica, semen Citri, Squinantum, Galanga, Santali &c. & proprio Alexipharmaco cuiusq; purgantis validioris, quale est, Ellebori nigri, Nymphaea alba, Cotoneum, Turpith, Zingiber &c. Ac si propriū Alexipharmacum ignoremus, sufficit communium aliqua, velut sunt semina odorata, & aromata. Interdum præter purgantia venenis ipsis vtimur ob qualitatem 2^m; aut 1^m in ipsis existentem; vt cum vtimur Arsenico, vel Sublimato ad absumendas carnis excrescentias, & Cantharidibus ad paranda vesicatoria. Corrigens autem vis-

G 5 turis

154 *De Composit.*

tutis veneficę Arsenici est puluis
Cryſtalli, Cantharidum verò,
ſemen Ameos: ſed cum intrinſe-
cus exhibentur ad vrinę prouo-
cationem, præter Ammi, adden-
dum aliquod epiceraſticum, &
refrigerans, vt caliditas quoque,
& acrimonia emendetur.

Conſtat igitur quomodo ſim-
plex ſit componendum, quod
non iuuat vitio facultatis.

C A P. IX.

*Quomodo componendum ſit
ſimplex, quod paſſo non
applicatur.*

H Vius conditionis defectu,
plerumq; non operatur
medicamentum, licet,
quo ad agendi potentiam nihil
ipſi